Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St, Jersey City, N J 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 136. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 22-го ЛИПНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 22, 1982 No. 136. VOL. LXXXIX.

Проф. Д. Штогрин очолив УБТА

Філядельфія, Па. — В рамках річного З'їзду Асоціяції американських бібліотекарів у Філядельфії українські бібліотеракі відбули тут свої Загальні збори і вибрали нову Управу Українського Бібліотечного Товариства Америки (УБТА), що її очолив проф. д-р Дмитро Штогрин, - інформує „Америка" з 15-го липня ц.р.

Збори вела вибрана Президія — проф. Кентського університету Любомир Винар — голова і проф. бібліотекар Пенсильванійського університету Марта Тарнавська.

Звітував відходячий голова проф. Микола Мартинюк. З його звіту виходить, що Українське Бібліотечне Т-во має 77 звичайних членів, 7 почесних, разом 84, але не всі з них вплатили вкладку (12.00 дол. річно). Всіх українських бібліотекарів у ЗСА є понад 200, але притягнути всіх до свого професійного Товариства майже неможливо.

З діяльности УБТА слід відзначити наполегливі заходи спонукати українських періодикальних видавців індексувати свої періодики. Це дуже важлива справа, бо в цих періодиках відбиваєтьс громадське життя, матеріяльне й інтелектуальне. Коли періодики зазнають знищення від старости і не будуть індексовані і зфільмовані, майбутні історики не матимуть джерел для історії.

Чимало уваги присвячувало УБТА Конґресовій бібліотеці у справі ревізії клясифікаційної схеми, яка все, що стосується України, реєструє під Росією, а УБТА намагається це змінити, щоб все українське реєструвати окремо від Росії. В Конґресовій бібліотеці працює тепер понад 40 українців на різних посадах. Деякі старші вже відійшли на пенсію, але їх заступити своїми людьми нелегко, бо тепер мало хто з молодих цікавиться цією професією. Останній могіканин із старших, що працює ще в тій бібліотеці, це Василь Надраґа, який своєю готовістю помогти кожному, хто до нього звертається в бібліотечно-бібліографічних справах здобув собі світовий розголос, бо до нього звертаються українці і не-українці з усіх кінців світу. Він в управі УБТА виконує функції скарбника, і за його солідну працю збори висловили йому високе признання.

Загальні збори, після звітів і дискусії, вибрали нову управу: проф. Д. Штогрин — голова на дворічну каденцію, проф. Микола Мартинюк — 2-ий заступник, О. Ґоляш-Тимцюрак — 1-ша заступниця, Ганна Паньків-Черінь — секретар, В. Надраґа — скарбник.

Господарем бібліотекарських імпрез були місцеві українські бібліотекарі, а зокрема Христина Турченюк, яка зі своїм чоловіком та Марією Лабунькою подбали і про харчове постачання.

Делеґація УБТА в складі Д.Штогрин, Б. Ясінський і В. Надраґа зложили чемностеву візиту Митрополитові Стефанові, а потім поїхали з такою ж візитою до Митрополита УПЦ Мстислава в Бавнд Бруку.

ІЗРАЇЛЬ НЕ ОТРИМАЄ ЛАНЦЮГОВИХ БОМБ

Вашінґтон. — Білий Дім повідомив, що президент Роналд Реґен стримав у понеділок, 19-го липня, висилку 4,000 ланцюгових бомб до Ізраїля. Сталося це після перегляду й переслухування у справі, чи ізраїльтяни вживали ці бомби й іншу американську зброю проти цивільного населення в Ливані. З добре поінформованих ізраїльських джерел відомо, що Ізраїль був заскочений рішенням Президента, але ізраїльський уряд покищо не зайняв офіційного становища у цій справі.

Заступник пресового секретаря Білого Дому Леррі Спікс, сказав, що, не зважаючи на рішення президента Реґена,відбудеться заплянована чергова висилка іншої американської зброї до Ізраїля, але Президент покищо не вирішив справи висилання Ізраїлеві 75 літаків типу Ф-16.

У Бейруті вміжчасі між ізраїльськими та палестинськими військовими частинами продовжується артилерійська перестрілка, а ізраїльські літаки перелітають над столицею Ливану. Теж продовжуються безуспішні досі заходи, щоб знайти шлях для виводу війська ПВО із столиці. Спеціяльний посланець уряду Реґена Філіп Габіб зустрівся 19-го липня з ливанськими урядовими особами, проте про висліди цієї наради не подано жадних інформацій. Дальші переговори стримано в очікуванні результатів зустрічі президента Реґена з міністрами закордонних справ Сирії і Савдійської Арабії, що відбулася у вівторок, 20-го липня, у Вашінгтоні. У Бейруті сподіваються, що Президентові вдасться переконати сирійців , що раніше відмовились прийняти залишки ПВО із Ливану, змінити їхнє рішення і погодитися дати притулок 6,000 воякам ПЛО, що оточені ізраїльтянами у Бейруті очікують на евакуацію. Після двогодинної наради в справі ПВО державного секретаря Джорджа Шулца з Абдель-Галлімом Каддатом, міністром закордонних сiправ Сирії, та принцом, Саудом аль-Фаізалем, міністром закордонних справ Савдійської Арабії, цей останній заявив репортерам, що „він переконаний в серйозних намірах і добрій мотивації" американського Уряду щодо відтягнення ізраїльських військ з Ливану. Каддат заявив, що вони, обидва міністри, прохали ЗСА взяти на себе відповідальність, як постійних членів Ради Безпеки Об'єднаних Націй, і як країни, що постачала велетенську допомогу Ізраїлеві, як економічну, так і військову, — за закінчення „військової аґресії Ізраїля в Ливані".

Президент Реґен скликав Крайову раду безпеки для його зустрічі з міністрами закордонних справ Сирії та Савдійської Арабії. З поінформованих джерел повідомляють, що найвищий дорадник Ясіра Арафата мав заявити, що ПЛО очікує зустрічі Президента з міністрами Арабії та Сирії з надією, що в результаті цієї зустрічі буде знайдено розв'язку проблеми евакуації вояків ПЛО із Бейруту.

ІРА ВІДНОВИЛА ТЕРОРИСТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Лондон, Велика Британія. — Ірляндська Республіканська Армія (ІРА) після довшого часу знов дала знати про себе у жорстокий спосіб. У вівторок, 20-го липня ц.р. тут у двох найбільше залюднених парках вибухли продовж кількох ґодин дві бомби, які вбили вісьмох англійських вояків і поранили понад 50 осіб.

Перша бомба була підкладена в автомобілі запаркованому у славному Гайд Парку та її вибух убив двох членів Королівської кавалерії, що їхали на зміну сторожі біля Вайтголлу. Рівночасно бомба поранила 17-ох прохожих і двох поліціянтів, і також вбила шістьох коней, на яких їхали члени Королівської кавалерії.

Дві години пізніше вибухла друга бомба у Ріджент Парку, підложена під сцену, на якій відбувався концерт військової оркестри для розваги туристів та урядників поблизьки бюр, що відпочивали в парку у часі обідньої перерви. Розрив бомби був такий сильний, що викинув у повітря членів оркестри та їхні інструменти, вбиваючи шістьох та поранивши 24-ох її членів і чотири особи, що прислухалися концертові.

ІРА, яка признається, що її члени виконали обидва атентати, вияснила, що в останніх місяцях не було терористичних дій лише через події на Фалькляндських островах, на які була звернена ціла увага політиків і населення Великої Британії. Поліція здогадується, що причиною нових атентатів було засудження ірляндського націоналіста Жірарда Туїта за його терористичну діяльність.

Вибухи і смерть та поранення такого великого числа невинних людей викликали широке хвилювання в англійському політичному світі, як також серед населення Лондону. Прем'єрміністер Марґарет Тачер заявила, що уряд не залишить такого акту безкарно і доложить всіх зусиль, щоби спіймати винних. Члени англійського парляменту надіються, що останні атентати вплинуть на американців, які пособляють ірляндським націоналістам.

Військові частини спеціяльного призначення будуть відновлені

Вашінгтон. — Військові сили ЗСА без розголосу перебудовують свої відділи для особливих доручень, включно з підпільними операціями та іншими формами неконвенційного ведення війни.

Стосуються ці заходи в першу чергу таких з'єднань, як „Зелені берети" в Армії, тобто в піхоті; „Крила", спеціяльні з'єднання в повітряних силах, і „Тюлені" у морській фльоті, що їх майже зовсім занедбано з часів в'єтнамської війни. Тепер у військовому бюджеті ЗСА „сховані" певні фонди для відновлення цих спеціяльних груп, що виконували для країни неоціненні служби, часто-густо не допускаючи власне до відкритої війни, коли вже країна примушена вести „конвенціональні" військові дії.

Відбудова цих преважливих військових з'єднань тим більше давно вже на часі, коли зважити, що інші держави завжди розбудовували свої „командо" для різних дуже важливих акцій в користь власної країни, чи це був СССР, чи Ізраїль, чи Великобританія. Неконвенційні збройні відділи тепер відновлюються, згідно з відомостями від ген. Джана В.Вессі мол., начальника об'єднаного штабу.

„Ми мусимо внести нове життя і скріпити сили для спеціяльних операцій, щоб відобразити силу ЗСА там, де вживання конвенціональних військових сил було б передчасним, невідповідним або неможливим, — сказано в його директиві, — бо З'єднані Стейти Америки повинні мати такі з'єднання, які можуть виконати цілу повну гаму особливих операцій у конфліктних ситуаціях".

До названих трьох спеціяльних груп з армії, повітряних сил і морської фльоти долучуються ще парашутисти з морської піхоти, що їх тренують для дії в запіллі ворога. Ці „командо" виконують звичайно для своєї країни завдання, що ними запобігається відверту збройну сутичку.

Очевидно, що таке тренування „еліти" цих особливих з'єднань вимагає віднови фондів, що були стримані через непопулярну в'єтнамську війну, коли пацифісти в Америці були аж занадто голосні і до їхньої опінії прислухався Конґрес. Тепер знавці цих справ не передбачають у Конґресі жодної опозиції до витрат на вишкіл особливих частин, життєвонеобхідних для оборони крани. Ці фонди вже ухвалені і вони є насправді незначною частиною загального воєнного бюджету ЗСА.

В. МАЗУРАКА ЗАСУДИЛИ НА 15 РОКІВ УВ'ЯЗНЕННЯ

Гельсінкі (УІС „Смолоскип"). — На Захід наспіла вістка, що в Україні КҐБ готує нову хвилю арештів і судів над колишніми членами обидвох відламів ОУН і вояками УПА. Не зважаючи на те, що багато з них відбули довгі роки ув'язнення, а деякі були навіть регабілітовані, їх знову притягають до відповідальности за зфабриковані „злочини", які вони, мовляв, поповнили сорок років тому.

Восени 1981 року, згідно з цими плянами КҐБ, були розстріляні в Україні п'ять колишніх членів ОУН і УПА На початку 1982 року в Івано-Франківську був засуджений на 15 років ув'язнення член ОУН Василь Мазурак (псевдо „Бурий").

Василь Мазурак народився в 1927 році в селі Виноград на Івано-Франківщині. Закінчив педагогічний інститут і деякий час працював учителем у рідному селі. У 1946 році був арештований і засуджений на вісім років ув'язнення за членство в ОУН. Повернувшись з ув'язнення, працював у рідному селі і був рагабілітований. Арешт В. Мазурака сколихнув всіх місцевих селян, які знали його як чесного трударя, який не займався „політичною" діяльністю. В часі суду, який тривав три дні, свідки прокуратури закидали В.Мазуракові ходження на богослуження, розмови з місцевим священиком о. Давидяком та „розповсюдження" синьо-жовтих прапорчиків і націоналістичних відзнак. Цих закидів слідчі не зуміли доказати Мазуракові, який на суді вів себе гідно і винним у „злочинах" себе не визнав.

Переговори про стримання нуклеарних випробувань не відновлятимуться

Вашінґтон. — Президент Роналд Реґен на засіданні Крайової ради безпеки в понеділок, 19-го липня, вирішив не розпочинати переговорів про заборону підземних нуклеарних випробувань поміж ЗСА, СССР і Великобританією, на тій підставі, що не вдасться насправді перевірити такі експерименти. Ідеться про пропозицію заборонити підземні пробні вибухи атомових зарядів силою менше як 150 кілотон. Це єдині експерименти, які дозволяються ухваленими раніше домовленнями поміж цими трьома країнами.

Тепер йшлося про дальшу заборону і цих — тобто тотальну заборону, — про що тут турбується Америка вже кілька років. Але в 1980 році ЗСА були примушені віроломством совєтів спинити ці переговори як такі, що практично на разі нездійснимі. На засіданні Крайової ради безпеки, в понеділок, про яке не було офіційного комунікату, але про яке висловилися офіційні речники, більшість присутніх була тієї думки, що тотальну заборону випробувувати під землею нуклеарні заряди, під цей час, не вдасться осягнути.

Ці постанови щодо продовжування підземних вибухів-випробувань у жодній мірі не суперечать відновленим розмовам, що проходять тепер у Женеві, про зменшення арсеналу нуклеарної зброї, ані це становище Крайової ради безпеки не означає звороту в політиці ЗСА щодо повної заборони випробовування нуклеарних зарядів вибухами в атмосфері.

ВІДБУЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ З ПИТАНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Група учасників Конференції.

Урбана, Ілл.(П-ів О-ст). — Тут в Іллинойському університеті відбулася від четверга до понеділка 24-го до 28-го червня ц.р., цікава і незвичайно багата тематично та різнородна за змістом наукова конференція з питань української літератури і літературознавства XX століття.

Конференцію організували: проф. д-р Дмитро Штогрин з Іллинойського університету в Урбані, проф. д-р Богдан Рубчак з Іллинойського університету в Чикаго та проф. д-р Юрій Луцький з Торонтонського університету. Спонзорували успішну наукову нараду такі установи: Східньоевропейський дослідний центр Іллинойського університету в Урбана-Шампейн, Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку, Ощадностево-Позичкова Асоціяція в Чикаго і Федеральна Кредитова Спілка „Самопоміч" в Чикаго.

Слід відмітити, що завдяки місцевим організаторам і господарям, професорам Дмитрові Штогринові і Богданові Рубчакові — загальна атмосфера Конференції була дружня, привітна і всі сесії проходили на високому культурному рівні, а під організаційним оглядом — конференція в Урбані може послужити зразком для наслідування.

Треба уважати також за великий успіх той факт, що конференцію особисто відкрили: президент Іллинойського університету в Урбані, проф. д-р Джон Криббет і директор Східньоевропейського дослідного центру того ж університету проф. д-р Ралф Фішер, передавши провадження сесіями наради професорам Штогринові і Рубчакові.

У рамках цієї Конференції відбулося дев'ять сесій, на яких літературознавці прочитали і продискутували 32 доповіді. Крім того, відбулися два групові обговорення: одне на тему україназнавчих колекцій в університетських та громадських бібліотеках Америки і Канади, і друге обговорення на тему сучасного стану дослідів української літератури у славістичних відділах канадських, американських і австралійських університетів.

Під час Конференції відбувся також літературний вечір присвячений поетові Богданові Бойчукові з доповіддю про його творчість і демонстрування фільмів молодого українського продуцента Юрія Миськова. Він демонстрував чотири документальні фільми із символічно-образними і музичними ефектами. Один фільм присвячений творчості І. Бойчука, а три — борцям за права українського народу: Михайлові Сороці, Аллі Горській та членам Української Гельсінкської Групи.

У Конференції, тобто у різних сесіях, вечорах, показах фільмів та у бенкеті — разом взяло участь понад 120 осіб із 28-ох університетів, бібліотек і вищих навчально-дослідних інституцій ЗСА, Канади, Австралії, Пуерто-Ріко та з Ізраїлю. З того — були 74 зареєстровані учасники конференції, які постійно перебували на території університету, 17 професорів Іллинойського університету в Урбані були лише на деяких сесіях наради, а решта — гості. Найбільше цікавилися перебігом Конференції з місцевого Іллинойського університету: голова відділу слов'янських мов і літератур, проф. д-р М. Фрідберґ, голова літньої дослідної лябораторії Східньої Европи, Марiянна Такс-Чолдин, виконуючий обов'язки голови відділу слов'янських мов і літератур, проф. Ф. Ґледин, головний редактор журналу „Славік Рів'ю", проф. Дейвид Ренсел та інші. З місцевих викладачів українського роду, дуже пильну і активну участь у майже всіх сесіях Конференції брали: проф. драми і театру Роман Тимчишин, професор-емерит Микола Брицький з факультету образотворчого мистецтва, сестра Василіянка Марія Розмаринович, директор української цілоденної середньої школи св.Миколая в Чикаґок, учителька Слава Проців з тієї ж школи та багато інших. Варто підкреслити той факт що серед учасників Конференції було багато доповідачів (і гостей) з молодшого і середнього поколінь з таких ближчих і віддалених центрів українського поселення, як Чикаґо, Дітройт-Воррен, Клівленд, Філядельфія, Міннеаполіс - Ст. Пол, Піттсбурґ, Блумінгтон, Толідо, Торонто, Вінніпеґ, Едмонтон, Оттава, Монтреаль, Ню Йорк, Каліфорнія, тощо.

Відповідальні за Конференцію організували окремі сесії за ключем відповідної тематики.

Перша сесія, що нею керував проф. Рубчак, була присвячена творчості Івана Франка і Лесі Українки. Доповіді читали: Марта Кухар з Чикаґо про елементи натуралізму у творчості І.Франка, зокрема в повісті „Боа-констріктор". Оля Мотика з Австралії прочитала доповідь проф. Леоніда Рудницького з ЛяСаль коледжу, у Філядельфії, у якій автор подав інтерпретацію поеми Франка „Іван Вишинський". Роман Карпяк з університету у Вотерлю, Канада, проаналізував праці декількох українських та іншонаціональних критиків і літературознавців, присвячених драмі Лесі Українки „Камінний Господар" і порівняв їх погляди, зупиняючися зокрема на трактуванні Л. Українкою мандрівної у світовій літературі постаті Дон Жуана.

Другою сесією, що охоплювала доповіді про українських модерністів і символістів, керувала Лариса Онишкевич з Принстону. На цій сесії доповіді читали: Олег Ільницький з Манітобського університету про рух укрінських пан-футуристів у 1920-их і на початку 1930-их років; Рома Франко із Саскачеванського університету схарактеризувала головні риси поезії П. Карманського; Галина Мухина з Альбертського університету з'ясувала естетичні концепції критика Миколи Євшана, а Орест Павлів з Монтреалю проаналізував деякі ранні твори П. Тичини і зупинився докладніше на головніших стильових і композиційних властивостях поета, зокрема на елементах символіки мови і на евфонії, музиці вірша.

Третя сесія була присвячена питанням наукової бібліографії. Сесією проводив Андрій Турчин з університету Індіяни. Доповіді на цій сесії прочитали: Едвард Касинець з Каліфорнійського університету у Берклі про історичний розвиток

(Закінчення на стор. 4)

В Америці

В ГІРСЬКІЙ ОКОЛИЦІ СІЄРИ НЕВАДИ В Каліфорнії проголошено в останніх днях стан поготівлі через небезпеку вибуху вулкану. В цій околиці помітні постійні тремтіння землі майже кожного дня, починаючи з 1978 року. Ці тремтіння дуже нагадують подібні земні порушення два роки тому на горі Святої Гелени, якраз перед відновленням активної дії того вулкану.

КІЛЬКІСТЬ АМЕРИКАНЦІВ, ЯКИХ УРЯДОВЕ Бюро цензусу може рахувати „убогими", зросла в останньому році і становила в 1981 році 14 відсотків населення. Це такі чотиричленні родини, які мають річний прихід в сумі 9,287 долярів. До 1980 року рівень убогости був 8,414 долярів. Його підніс Уряд з огляду на інфляцію. 14 відсотків — це один убогий з кожних семи осіб в ЗСА. „Убогі" ці складаються з 11,1 відсотка білих, 26,2 відсотка еспанців-американців, більшість з яких теж темношкірі, та 34,2 відсотки чорних. В той сам час пересічна заробітна платня в Америці є 22,390 долярів річно. Інформації здобуто на підставі обслідування, взятого на території усієї країни, перевіривши 62,000 родин американців.

ФЕДЕРАЛЬНА ЛАВА ПРИСЯЖНИХ, У ПОНЕДІЛОК, 19-го липня, оскаржила Едвина П.Вілсона, колишнього аґента Сі-Ай-Ей, і ще двох його помічників-спільників у нелеґальній продажі плястичних вибухових речовин Лівії в жовтні 1977 року, що заборонені на вивіз із ЗСА з огляду безпеки країни. Цих високо-вибухових речовин було 20 тонн. Вілсона заарештовано 15-го червня в Ню Йорку, куди його заманили хитрістю американські власті з закордону, де він ховався від суду. Вже певний час перед його схопленням він і його спільник Френк Е.Терпіл втекли з-під суду в Ню Йорку, що їх судив за нелегальну продаж зброї, амуніції й інших вибухових воєнних матеріялів диктаторові Лівії Каддафі. Вілсон тепер є в ближче неозначеній тюрмі в Ню Йорку.

У світі

ТРИ ОЗБРОЄНІ ОСОБИ ВИКРАЛИ ДЕЙВИДА Даджа, президента Американського університету в Бейруті, Ливан. Сталося це 19-го липня під час першого з часу ізраїльської інвазії в Ливані нападу на американські установи. Речник університету заявив, що автомобіль марки Рено з бандитами в'їхав на територію університету в Мослемі, західній Бейрут, і один з них вдарив пістолетом по голові Д.Даджа, коли той вийшов із свого бюра і йшов додому. Після цього непритомного Даджа втягнули в авто, яке від'їхало у невідомому напрямку. Причина цього нападу невідома. Д.Дадж, уродженець Бейруту, американський горожанин, був призначений виконуючим обов'язки президента університету в Бейруті в липні 1981 року. Університетський сторож сказав, що напасники — це молоді особи, правдоподібно, студенти університету, і виглядали ливанцями.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ПОЛЬЩІ Юзек Чирек, прибув 19-го липня до Ватикану для, — як повідомляють із церковних кіл, — „остаточних переговорів" про відвідини цього року Папи Івана Павла II його батьківщини. Папа, як відомо, заявив, що він бажав би повернутися до Польщі в серпні, щоб бути присутнім на святкуваннях 600-річчя ікони „Чорної Мадонни з Ченстохови", символу польського католицизму й націоналізму. Міністер Чирек зустрінувся на летовищі Леонардо да Вінчі у Римі з архиєпископом Люіджі Поджджі ватиканським дипломатом, відповідальним за відношення поміж Ватиканом і Польщею, та о. шамб. Янушем Больоником, польським прелатом у ватиканській закордонній службі, а Папа мав прийняти його на авдієнції у вівторок, 20-го липня. Польське радіо, як і урядова польська преса, промовчали цю подію. З поінформованих ватиканських джерел повідомляють, що Чирек зустрінеться також і з римо-католицьким примасом Польщі архиєпископом Юзефом Ґлємпом, який перебуває у Ватикані вже два тижні. Як відомо, Папа заявив у свій час, що поїздка до Польщі може відбутися „лише при певних обставинах". Архиєпископ Ґлємп мав заявити, що відкликання надзвичайного стану у Польщі, що було введене у грудні минулого року, гратиме другорядну ролю, а першорядну — відновлення переговорів поміж урядом Польщі і вільною профспілкою „Солідарність".

ВІЙСЬКОВА ХУНТА ПЕРЕБРАЛА ВЛАДУ В Болівії вночі 19-го липня. Це вже дев'ята зміна уряду в цій країні на протязі чотирьох років. Уряд президента ген. Цельзо Торреліо зрезиґнував в останньому тижні, день після встановлення дати загальних виборів на квітень наступного року. Хунта пообіцяла дотриматися цієї дати. Новий уряд складається тепер з командирів армії, летунства та морської фльоти.

У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ГРУПІ НІМЕЦЬКИХ командо пощастило звільнити чотирьох викрадених дітей віком від 10 до 13 років — двох американців і двох юґославців — та заарештувати винуватців цього злочину в Монтенеґро, Юґославія. Батька одного з юґославських дітей затримано у зв'язку з запідозренням у співучасті викрадення дітей, а 45-річний Іраджі, здогадний організатор цієї акції, заарештований.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to: "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Виклик Брежневу

Євген Грицяк не відмовився від написання своїх спогадів, що нещодавно опубліковані закордоном. Він не тільки сказав, що написав їх і „пустив на опублікування", але ще й кинув виклик відкритим листом до Леоніда Брежнєва, що ось надійшов закордон із самвидаву.

Нормально, боронячись від знищення владою, автор таких матеріялів, які виявляють суть нелюдської советської системи, мусить відмовлятися від свого авторства. Тоді проти оскарженого дисидента ставлять різних „експертів", які прослідковують стиль написаного, подібність думок, що були висловлені в надрукованому закордоном і думками цього підсудного, або навіть „органи" звіряють розмір літер на друкарській машинці, якщо це машинопис, та роблять інші „лябораторийні" досліди, і примушують автора відрікатися написаного і опублікованого.

Але з Євгеном Грицяком інший випадок. У щоденнику з п'ятниці, 16-го липня, є його лист до Брежнєва під заголовком „Чому погрожуєте мені судом?" Тут є і невеличка біографія Є. Грицяка, з якої довідуємося, що він український патріот, колишній член молодечих частин „організації, яка в час Другої світової війни готувала молодь до боротьби з німецьким окупантом", отже ОУН. Народжений у Галичині, без горожанства з „советського раю", він у 1944 році, за „зраду" був таки 16-річним взятий до „штрафного батальйону" на вірну смерть на війну, так як безліч українських юнаків, які „не за Україну, а за її ката" — мали на фронті згинути. Але доля інакше судила. Він перебув пекло війни живим, і його довелося советській владі нищити в інший спосіб — в тюрмах і таборах. Ці свої особисті досвідчення, що є типовим майже для кожного західнього українця в СССР, він описав в частині своїх спогадів, що збереглися і опинилися закордоном. Все інше було „органами" знищене.

Його життя промовисте і типове для людей Західньої України, де багато українських патріотів і де Москві найбільше доводиться в останніх чотирьох десятиліттях терпіти поразку в „національному питанні". Тому така впертість „скрутити голову" „українському буржуазному націоналізмові", і тому така постійність у підбиранні все нових метод народовбивства.

Вся справа в тому, що Є.Грицяк не здається і не кається. Навпаки, описавши лише невелику частину свого хресного шляху, він дав це все на Захід. Тепер, після виходу його книжки тут, на нього обрушився КҐБ там.

З дотепом бороniться Грицяк тим, що й Брежнєв написав спогади і появилися вони теж закордоном. Тож і він зробив те саме. Це всього-навсього право, що його дає Гельсінкська умова,— право „одержувати і розповсюджувати інформацію". Він скористався з цього права, як користується ним Брежнєв, теж „радянський підданий".

І тут у щирому, простому й писаному з глибоким дотепом і логікою листі до Брежнєва, Грицяк виявив те, які то люди в СССР є „рівні" і „рівніші"; якраз такі, як у „Колгоспі тварин" Джорджа Орвелла...

Владі все таки було б звичніше, якщо б Грицяк злякався і відмовився від написаного. Але він цього не хоче. І даремні намагання якогось майора КҐБ і його „експертиза". Єдине чим цей майор може дошкулити Грицякові, це тим, , що він переконує підсудного, що на Заході буде мовчанка про долю Грицяка. Цей каґебіст пригадує собі заспокійливо, що ЗСА занадто багато мають „уколів-застриків" від советів (Афганістан і Польща) — щоб турбуватись Є. Грицяком, і радить йому на це не чекати.

У листі не написано, чи Євген Грицяк чекає на нашу допомогу. В цьому листі натомість є звернення Грицяка до Брежнєва звільнити його від громадянства СССР. Він хоче мати змогу виїзду з СССР, щоб стати знову вільною людиною, як це було в дитинстві.

Читаючи ці спогади і цей лист, стає ясно, що Грицяк має підстави бажати позбутися того громадянства, що як спрут огорнуло щупальцями всю нашу землю і весь наш народ. Одноборство Євгена Грицяка з могутнім Брежнєвим для багатьох здається безвиглядним, але насправді перемагає Євген Грицяк. Він переміг цю страхітливу систему тим, що його вона не залякала. З піднесеним чолом, з ясним поглядом незламного духу кинув Євген Грицяк виклик тюрмі народів і виграв справу. Бо перед некоронованим тираном у Кремлі стала Людина. Не забудьмо ж про нього!

В АРІЗОНІ СТЕЙТОВОЮ КВІТКОЄ Є КАКТУС. Ця рослина пустелі налічує тут до 212 видів і вона є невід'ємною частиною арізонського краєвиду. Проте в останніх роках, через розростання міст і містечок у стейті, та через наплив населення, чужого чарам пустелі, ці кактуси — окраса Арізони, підпали вандальському винищуванню. Проти цього виступили місцеві жителі стейту, які намагаються [illegible] способами спинити винищування кактусів. Для цього ці арізонці ведуть освідомлюючу працю, вказуючи на те, що виростити кактус до повного дорослого розміру триває сто і більше років, а вандали нищать їх, вправляючи, наприклад, стріляння в ціль. Не меншу шкоду наносять цим рослинам „браконьєри рослин". Вони крадуть кактуси з федеральних земель і продають їх за великі гроші скрізь по Америці. Велику шкоду наносять кактусам і булдозери, кяі розгортають безоглядно землю під нові будови.

Анатоль Камінський

ШКОЛА — В ЮВІЛЕЙЩИНІ 60-РІЧЧЯ СССР

II

В історично-навчальному аспекті вся суть „ленінської національної політики" зводиться у випадку нашого і інших неросійських народів до цілковитого заперечення їхньої власної, суверенно-підметної національної історії, її кошмарно-сумбурного перекручення, „переінтерпретування" і просто обкрадення, для того, щоб доказати, наприклад, що „український народ від віків стремів до поєднання з російським народом і утворення 'єдиного радянського народу'" та що згідно із злохитрим „діялектичним" вимислом Леніна, мовляв, „при єдиній дії пролетарів великоруських і українських вільна Україна можлива, а без такої єдности про неї не може бути й мови"...

При такій постановці видноколо цієї „національної вольности" зводиться виключно до танцювання гопаків і вишиваних сорочок чи жупанів. Ця ж „Радянська школа", розповідаючи про школу н. 862 в Москві, так і пише: „наприкінці грудня 1982 року в школі заплановано провести фестиваль дружби народів 'Союз непорушний'... Школярі вже шиють національні костюми, в яких виконуватимуть пісні і танці народів нашої країни". А вже раніше, бо під час літніх канікул, на концертах в радгоспах „в програмі художньої самодіяльности будуть вірші, пісні, танці народів СРСР". Коротко: на такому провінційному, спростаченому і національно відполітизованому російському імперіяльному розумінні „національного питання" виховується нових „собірателей" земель російських, чи просто сучасних російських асиміляторів, які зводять цілість національної проблематики до вишивки, пісні чи „локального" обичаю.

Протидія цьому русифікаторському наступові — в мовній і історичній та актуально-політичній площині — на відтинку дітей, школярів і студентів — це, без сумніву, перш усього, діло і трудне завдання для цілого нашого народу і його патріотичних кіл на Землях. Будучи на місці, вони мусять знаходити і знати, які заходи і засоби слід кожночасно вживати, щоб невтралізувати напади ворога та скріпляти власну національну субстанцію і національну свідомість. Але цей факт аж ніяк не звільняє нашу еміґрацію від її вагомих завдань на цьому фронті боротьби з ворогом. Навпаки. Наш вільний доступ до різнорідних і всебічних джерел знання і матеріялів на Заході, можливості свобідних студій і дослідів та поширені дещо можливості передавати їх на допомогу народові покладають на нас завдання, що їх якраз лише ми тут можемо сповнити. Це стосується зокрема історичних і інших матеріялів, головно з суспільно-політичної і національної тематики, що їх або взагалі немає не раз на Землях, або їх дуже важко дістати. Доступ до радіо „Свобода" і інших радіостанцій, як теж інших засобів комунікації, також вимагають від нас додаткової більш посиленої допомоги народові з нашого боку якраз в цих ділянках спілкування. Доречно згадати, що, наприклад, деякі програмові зміни в радіо „Свобода", що їх введено у недавньому часі, зокрема в передаванні історичних матеріялів, хоч є певним кроком вперед, у цілому є ще невистачальні і недостатні як змістово, так і оперативно-кількісно. Необхідним є не лише поширення і поглиблення стосовних передач по лінії їхньої тематичної змістовности і національно-підметної цілеспрямованости, але й апаратно-організаційне посилення української і інших редакцій. А у випадку протидії шкільної політики Москви потрібне є ще випрацювання відповідної методики переказання матеріялів і інформації в Україну у такому виді і у такий спосіб, щоб вони могли використовуватись теж серед школярів, підлітків і молоді взагалі. Як виказує дотеперішня, щоправда дуже фраґментарна, уривчаста, припадкова і неповна „статистика" реакцій і відзвуків на радіопередачі та інші спілкування, школярський відтинок залишався дотепер поза їхніми параметрами. А в обличчі останньої посиленої кампанії в школах потрібно випрацювати таку змістовність і методологію радіових та інших передач і комунікувань, щоб, чи то безпосередньо, чи через батьків і старших братів і сестер та друзів, школярі і підлітки могли одержувати належну правдиву історично-фактажеву та ідейно-виховну матерію для себе. Самозрозуміло, що це справа не самих тільки радіових штабів і редакцій чи їхніх зверхніх чинників, але насамперед таки наших науково-виховних і громадських кіл, які повинні прикласти як слід своїх рук як до підготови і випрацювання відповідного педагогічного: матеріялу і методики передавань і подавань, так і до концептування відповідної засадничої політичної постановки в контексті зовнішньої політики ЗСА і цілого Заходу по відношенні до Советського Союзу.

На цьому відтинку наші зусилля не повинні обмежуватися лише до стосовних західніх кіл і інституцій, щоб у їхній новій постанові добитися належного концепційного поставлення цих справ та змістовного і програмово-політичного та організаційного посилення наших і інших неросійських заходів і засобів. Об'єктом нашого впливання мусять стати теж і російські кола — вбудовані в західні інституції і ними „абсорбовані", та „чисто" еміґраційні. Йдеться бо про те, щоб добитися у їхньому відділовуванні та впливанні на дійсність в СССР такої змістовности та цілеспрямованости, і російськомовних радіопередач, і інших програмових комунікувань, які скерували б цілу їхню постановку на боротьбу проти защеплювання і поширення російського шовінізму серед самих росіян, і перш усього серед російських підлітків і молоді. Протидія російському шовіністичному запамороченню і оздоровлення російської ментальности від імперіялістичного чаду — є в інтересі не лише неросіян і Заходу, але й теж самих росіян. І чим швидше прийде у них усвідомлення і осмислення цього факту, тим краще і для російського народу і всіх, що мають з ним до діла.

Любомир Павлович

Лицем до ЮМПЗ

У серпні ц. р. на пластовій оселі „Вовча Тропа" розпічнеться уже 7-ма з черги Ювілейна Міжкрайова Пластова Зустріч, у якій братиме участь українське пластунство з різних країн наших поселень. Під звуки бравурних пластових маршів на головну площу вмаршують виструнчені лави пластунів і пластунок із своїми прапорами, а на почесній трибуні засядуть члени Головного Пластового Проводу, духовенство та представники наших чільних громадських організацій і установ. Гаряче серпневе сонце вітатиме сотні гостей, які, користаючи із цієї події, прибудуть на оселю „Вовча Тропа", щоб спільно з українською пластовою молоддю узяти участь в цій знаменній зустрічі. Залунають пластові пісні та грімкі слова пластового привіту, „Сильно, Красно, Обережно, Бистро", зворушливі промови Пластового Проводу та чільних провідників українського організованого життя в діяспорі. А символічним підкресленням відкриття Ювілейної Міжкрайової Пластової Зустрічі та одности пластової організації буде запалення „Вічного Вогню". Так розпічнеться 7-ма з черги Ювілейна Міжкрайова Пластова Зустріч, яка відзначуватиме не тільки однiсть пластової сім'ї та живучість пластової ідеї, але рівнож 70-ліття існування Українського Пласту.

І коли наша увага звернена в сторону цієї знаменної події в історії Українського Пласту, ми не сміємо забути, що ця зустріч — це тільки скромна частина „Великої Гри". Це не тільки зустріч, де наша українська молодь матиме нагоду у гурті своїх друзів переживати хвилюючі пригоди і знайомства, але що ця зустріч має дати змогу нашій молоді набрати нового знання та глибшого почуття національної свідомости й гордости. Бути бо членом Українського Пласту — це не тільки приємність, бо так цікаво й весело, але — це приречення належати до патріотичної організації української молоді, яка прищеплює тверду віру в Бога, глибоку любов до України та виховує її на майбутніх борців й провідників українського народу. Бо хоча деякі первні організаційної схеми і форми Українського Пласту прийнято з чужого, то все ж щодо змісту й мети, Український Пласт був, є і мусить залишитися патріотично-національною організацією української молоді, яка заправляє українську молодь до біжучих і майбутніх завдань — черговою ланкою визвольних зусиль нашої Нації.

Продовжуючи цю „Велику Гру" на „Вовчій Тропі", ми не сміємо забути, що Український Пласт, не зважаючи на важкі моменти в історії українського народу та різні етапи свого розвитку, завжди вщеплював і вщеплюватиме в серця української молоді непохитне зобов'язання супроти українського народу та його зусиль до самостійного існування як окремої Нації. Ні сучасний колоніяльний стан українського народу, ні складні проблеми в сфері нашого внутрішньо-політичного та суспільно-громадського секторів на чужині, не можуть змінити основної мети, ні змісту цієї організації молоді, яка, керуючись глибокою вірою в силу і справедливість української справи, стоїть непохитно на сторожі „Вічного Вогню".

В Бозі надія, а в серцях віра, що прийде час, коли гордо залопочуть національні і пластові прапори в юних руках української молоді на вулицях вічно юного Києва, а „Вічний Вогонь" запалає на мальовничих берегах Дніпра-Славутича.

С. Максудов
Дж. Мейс
М. Головінський

ІСТОРІЯ ОДНОЇ РОДИНИ

(Спомин про голод)

В попередніх числах газети ми описували про наукове дослідження в Українському Науковому Інституті Гарвардського Університету відносно втрати населення, спричиненого голодом 1933 року. Ми просили читачів, щоб написали і прислали нам їхні родоводи і розповіли про долю всіх членів своєї родини, котрі жили в СССР під час колективізації. Кожний поодинокий родовід і головно всі разом дозволять нам відтворити загальну картину подій у тих роках. До нас були надіслані перші відгуки на наш заклик, і ми бажаємо познайомити вас, дорогі читачі, з деякими із них. Подаємо короткий опис долі однієї родини, яка жила в 30-их роках у великому українському селі Харківської области (так, як вже було згадано, ми не будемо уживати прізвищ, і кожна людина, про котру ми можемо щось написати, є зазначена відповідним числом).

Родина, котру ми опишемо, не була бідна, але рівнож не багата. Голова родини (назвемо його Андрій) був вдруге одружений із вдовою (1 і 7); її перший чоловік помер ще молодим від удару сонця.

Їхні діти і дальша родина жили в тому самому селі і в околиці. Перша жінка Андрія (2) померла ще перед революцією при пороði четвертого сина; сини виросли і пішли на роботу: два (22 і 26) на залізницю, один (24) став шевцем, а четвертий пішов до фабрики в Харкові. Під час колективізації вони були уже незалежні від батьків і якось пережили колективізацію, крім жінки старшого сина (23), котру роздавив поїзд, коли вона збирала на залізничних рейках вугля на огрівання хати. Уже після Другої світової війни відбувся в родині другий нещасний випадок — один із синів шевця (51) впав з вікна під час роботи і забився.

Не мучилися під час колективізації зведені брат і сестра (39,40) дітей Андрія. (Діти з першого подружжя мачухи). Вони також жили поза домом у тих роках: син працював на залізниці, донька — в колгоспі.

Багато гірше страждали родичі. Вони були розкуркулені 1930 року. Голову родини заарештували (1), і від того часу родина не одержала жадної вістки про його долю, він десь загинув. Родина залишилася без захисту і без крихітки хліба. Мати (7) якийсь час перебувала з рідними в селі, а потім перенеслася до іншого села няньчити дітей у родині військовика. Старшу доню (33) — назвемо її Люба — забрали знайомі до Харкова. Це напевно спасло Любі життя, бо вона добре пригадує собі, як у неї вже тоді загинула життєва радість і діточа безжурність. Сиділа мовчазна в куті, перелякана, з тривогою чекала вечора, бо тоді підкрадалися комнезами до вікна і страшили родину своїми погрозами. В Харкові Люба працювала і ходила на студії, щоб стати медсестрою. Під час жорстоких часів голоду, 1932-33, вона не раз крадькома приїжджала до села, де перебувала мати, стараючись хоч би кусочком хліба допомогти своїй мамі. Ще сьогодні Люба прокидається зі сну і тяжко їй повірити, що вона пережила цей голод. Вона закриває очі, щоб відігнати страшні нелюдські потвори, які з'являються перед нею. Бачить напухлих смертю, колись веселих здорових хліборобів, які тепер ледве простягають руки — самі кістяки, і благають — майже незвучним шепотом „хліба", а часом тільки просять води; — бо, вмираючи, людина вже не думає про хліб, а молиться за крапельку води, щоб пригасити свою передсмертну спрагу. Люба переступала трупи. Де не подивилася — та сама картина. Скорчені тіла, стогін, плач. А Любі всього дванадцять літ. Не розуміла, що це таке розкуркулення, — бачила смерть.

Люди з Харкова, котрі опікувалися Любою, були інженерами і пережили голод (59,60), але 1937 року голова родини був арештований. Його обвинувачували начебто у саботажі. Сестра Люби залишилася в селі (30) і пережила голод, працюючи в „радгоспі". Перед війною вона вийшла заміж, але її чоловік загинув під час Фінляндської кампанії. Під час німецької окупації вона зголосилася піти на

(Закінчення на стор. 3)

ДЕПАРТАМЕНТ ПРАЦІ ВИДАВ НОВІ розпорядження про працю для підлітків 14 і 15-ти років віку, яким досі дозволялося працювати тільки 18 годин на тиждень, за що ці підлітки діставали не повну, а лиш часткову платню, так звану „підплатню". Тепер деякі регуляції злібералізовано. Цим підліткам можна буде працювати навіть 24 години на тиждень. Вони і далі, щоправда, не зможуть працювати в газардових підприємствах і умовах, де мається діло з вибуховими речовинами чи радіоактивними, і їм не можна буде і надалі вживати високо-автоматизованого погону машини, ані працювати в різні, ремонтувати дахи та подібне. Оголошуючи про лібералізацію досі суворих обмежень про затруднення цих підлітків, секретар праці Раймонд Дж. Донован бажає в цей спосіб „привчати працедавців до праці підлітків" для майбутніх цілей — затруднення. Але Лейн Кіркленд, президент АФЛ-КІО виступив дуже проти цього не так через сам факт праці для тих дітей, а через те, що нема достатньої кількости вільних місць праці навіть для „їхніх сестер і братів". Кіркленд має на увазі старших підлітків, від 16 років вгору, які мають діставати за свою працю повну заробітну платню, а не „підплатню", як ці молодші підлітки. Інше розпорядження, введене в Департаменті праці, має до діла щорічні поновлення дозволу для працедавців для праці студентів, на підставі якого студентам, що перебувають на повному студентському навчанні, дозволено також платити менші ставки, якщо ці студенти працюють лише певну частину визначеного робітного тижня, тобто лише частину з 40 годин праці на тиждень. Обидва ці розпорядження мають пробний час — 30 днів, протягом яких можна вносити свої застереження до Уряду. Після цього ці розпорядження вже зобов'язуватимуть.

Вадим Чечва

МУРКО...

Пробачте авторові оцього коротенького оповідання, що сьогодні вам дещо розкаже зо звіринного світу. Моїми улюбленими звірятами є кіт, собака та кінь. Особливо останнього ціную дуже високо — така вже козача вдача. Шаную за його шляхетність і за його „інтелігенцію". Борони Боже не подумайте, що я підо впливом Метерлінка чи тих інших, що захоплюються кіньми з Ельберфільду. Мій погляд виробився підо впливом життєвих спостережень.

Будь ласка, кому цікаво читайте...

У моїх батьків, хліборобів на Підкарпатті, був кінь прозваний Мурко. А почалося воно так. Як ішов мені восьмий рік, батько продав пару волів і купив морґ поля і лоша...

Але кажу вам, що за забавне воно було!... А гарне яке... Ціле каштанове з білою зіркою на чолі. Струнке — видно доброї породи, бо не дарма ж категорію „А" дістало при перегляді військової комісії. Мав шляхетну голову, чудові повні виразу очі, розкішну мордочку і вічно граючі ніздрі. Мурко був моїм улюбленцем. Не говорю вже про те, скільки хліба він з'їв з моїх рук, ба, не рідко і цукор та інші ласощі діставав.

Бувало вийду з хати, а він уже біжить мені назустріч. Стане передо мною, перехилить, наче дитина на бік голову, заглядає у кишені і гребе ногами. А бачте, такий був хитрий, що „звітривши", що в мене нічого немає, пирхав і бив ногами, та штовхав мордочкою, щоб я щось приніс. Як у мене був цукор, то він радісно хитав головою, свавільно стриг вухами, сердечно іржав і пхав морду до кишені. Якщо це був овес, хліб, буряк чи яблуко, то розширяв як до сміху губи і махав хвостом... Варто зазначити, що ніколи не було випадку, щоб він помилився — мав добрий нюх.

Бувало батько посадить мене на коня, і притримуючи йде побіч, та лошак так довго бив головою, аж батько відходив, а він гордо, з піднесеною, мов на параді, головою обійшов навколо кілька разів подвір'я. Опісля приходив батько і здіймав мене на землю.

Мурко страшенно не любив і лякався бджіл. Одного разу, а було то в неділю, Мурко вирвався з обійстя і крізь відчинені ворітця попав у сад. Тут роєм обсіли його бджоли, тому, що батько якраз порався біля вуликів, негайно обкурив його димом і бджоли відлетіли, але переляканий лошак у шаленому — „навскоч" вирвався із саду і погнав до річки, ляг у воду і аж так позбувся решти надокучливих бджіл. Трохи прохоловши, зірвався знову і з болю погнав аж у царину і щойно перегодя привели його сусідські хлопці.

Від того часу він не любив іти в сад і насилу треба було його тягнути, щоб пасся між деревиною, не зважаючи на це, що бджоли тримали ми на другому місці. А як чудово він відчував настрій людини! От бувало батько щось не в гуморі, і хоча навіть не крикне на нього, Мурко вже ховає голову і цілий трясеться. Знову ж як батько в доброму настрої, то він штовхав його лобом чи мордою і іржав — мовляв, ти в доброму гуморі, а мені й кусочка цукру не даєш...

У нас був підпасач Миколка. Був це великий збиточник. Як перегодя ми довідалися він прямо знущався над бідною кониною. Мурко його прямо ненавидів. Бувало ні з того ні з цього Микола тільки всяде на нього, а Мурко фиц ногами — і хлопчина вже на мураві. Батько спершу лякав, а то й ударив коня та це не допомагало і він мусів заборонити наймитові сідати на коня.

Пригадую як батько вперше запряг його до воза. Ох, що ж то за розпач була! Мурко спершу жалібно іржав і плакав як дитя — сльози градом котилися з віч, а там зірвався пірвав посторонки і помчав як ошалілий в поля. Щойно як порвав упряж і перевернув воза — затримався. Став стригти вухами, трястися і дальше плакав... Прилетів батько і ярий від люті обернув бичівно другим кінцем, замахнувся і... застиг з піднятою рукою в повітрі. А там відкинув батіг, обняв Муркову голову, став ласкати його і промовляти: — Но, но дурнику, я знаю, що це тобі неприємно— це ж затрата волі, але ж так треба, так мусить бути,— промовляв так до нього декілька хвилин. Прохожі аж підсміхалися, Микола Федів до коня говорить. Але яке ж було їх здивування, як батько, справивши від руки упряж сів на воза і якби ніколи нічого — вйокнув і шпарко поїхав далі...

Мурко мав якесь дивне передчуття. Одного разу батько вертався з Болехова з ярмарку. То було на провесні. Рушив лід, а з гір ринули потоки. Перед самим селом, перед містком на млинівці, кінь мов очманілий сахнувся в бік і помчав полями аж віз вивернувся в гору-дном. Що ж виявилося? Крига проламала греблю, відомі підгірські повені на Бойківщині зрушили стихію і води ринули в село, зірвавши місток. Мурко, сахнувшися в бік, урятував батька-матір від наглої та несподіваної смерти. Іншим разом батько поїхав зі мною у громадський ліс у Суходіл по дрова. Громада мала тут власний шмат карпатського бору, звідкіля брано сушник та куповано дерево під будову. То було взимку. Ліс був густий-густий та старезний. Ми ось-ось мали доїздити на місце, але кінь рвонув убік, а на те місце, де ми мали в'їхати, лягла впоперек вітром повалена в ту мить, давно підрубана ялиця...

Мурко, я сказав би, був „забобонний". Бож хоча назагал був дуже спокійний і нічого не боявся та скільки разів проходив біля похоронної процесії, перелякано, немов навіжений тікав убік. Одного разу я був у нашому повітовому містечку Долині, в цей час якраз винесли з хати небіжчика. Кінь несамовито захрипів, заіржав і, тратуючи все на своєму шляху, погнав убік. Через це батько мав опісля багато турбот. Іншого разу ми з бабусею їхали до Ріпного. То було на світанку. Нічна буря вивернула з корінням старезну липу. Підїхавши ближче ми побачили на пні щось в роді не то великого кота — не то чорного лиса. Не знаю чому в мене за шкурою пробігли мурашки, пройняло морозом, а бабуся стала христитися. Кінь вихром гнав шляхом аж заїхав у рів і затримався. По дорозі я, залишивши бабусю, зіскочив з воза, але все скінчилося щасливо.

Треба ще відмітити, що Мурко був дуже шляхетний і гонористий. Від чужого навіть цукру не взяв. Бувало весною їздив з хлопцями на Місинку наніч з кіньми. Спутаю коня, а сам сідаю з друзями при ватрі тай розказуємо собі всяку-всячину. Ех гарні були часи та безповоротні!... Над ранком усі шукають коней, що розбрилися по просторім пасовищі на Місинці, а я тільки свисну в пальці і Мурко вже скаче до мене. Інші коні, як

(Закінчення на стор. 4)

Історія...

(Продовження зі стор. 2)

роботу до Німеччини на місце сестри Люби. Люба вийшла заміж перед війною і вже мала сина. Коли совєти „визволили" бідну дівчину в Німеччині, її арештували і вислали на Сибір. Не знаємо, як довго вона там перебувала. Повернулася додому вже після смерти Сталіна. Обидва брати також потерпіли і були на Сибірі. Старшого (32), по фаху агронома, вислали на роботу на схід СССР. Під час голоду він десь на полі назбирав затроєного зерна, зварив і затруївся ним разом зі своїм приятелем. Тяжко захворів, приїхав до дому 1934 року, прожив ще місяць і помер.

Молодший брат (31) закінчив школу, працював, але був арештований і опинився в таборі примусової праці (правдоподібно як син „куркуля"). До рідного села він повернувся після війни, мабуть не просто з табору, а перебувши фронт.

Не менш трагічною була доля родини чоловіка Люби. Його батько (17) і матір (16) були багатими селянами Одеської области. Вони були розкуркулені разом з сином (34) і донькою (36), і опинилися в таборах на сході СССР. Двоє других дітей, син (35) і донька (37), працювали в місті і їх не зустріла та сама доля, яка судилась решті родини. Донька була заміжня і мала трьох синів (56, 57 і 58). Її чоловіка (38) арештували після війни і розстріляли. Старший син (35) довідався, що його батько і сестра загинули на Сибірі; він поїхав туди, щоб рятувати матір і брата. Йому вдалося їх викупити і він постарав фальшиві документи для них. Під час війни обидва брати служили на фронті: старший (35) був ранений і здемобілізований, а молодший потрапив у полон. Німці його випустили тому, що він був українець. Він поїхав додому, забрав жінку і дитину (33,59) і виїхав на роботу до Німеччини.

Вернімося до старшого покоління родини. Сестра Андрія, від котрого ми розпочали нашу розповідь, працювала в радгоспі (5). Її чоловік помер ще перед колективізацією (6). Діти (18,19) учились у технічній школі в місті, і одного чомусь забрали на заслання. Брат (3) також був розкуркулений, залишився без помешкання, блукав і помер з голоду, маючи приблизно 65 літ. Його жінка (4) працювала в радгоспі, а діти (20,21) виїхали до міста ще перед колективізацією і працювали на фабриці.

Страждали і другі члени старшого покоління. Сестра (14) вийшла заміж за багатого селянина з другого села. Вона була розкуркулена, чоловік помер з голоду (15), а вона жила з дітьми. Друга сестра втратила мужа ще молодою і сама виховувала своїх синів (10 і 41, 42), займаючись маленькою торгівлею. Землі у неї не було і буря колективізації її обминула. Зате брата і його жінку розкуркулили, забрали все до останку (12,13). Брат скоро помер, ще перед голодом, 1932 року, а його жінка перебувала з доньками (43,44), котрі жили в селі, але працювали в Харкові. Колись в часі голоду і ця нещасна жінка померла (13).

Таким чином ми бачимо, що колективізація і голод принесли жорстокий удар для родини. Страждало 13 людей із 55. Семеро арештували і вислали на Сибір: два чоловіки і одна жінка загинули в таборах. Четверо померло з голоду. Двоє померло від тяжких обставин життя: жінка, котра збирала вугля на огрівання, і чоловік, котрий отруївся зерном. В такий спосіб колективізація і голод винищили понад 15 відсотків родини.

Не обминули родину й інші події тих часів: одного засудили 1937 року, одна відсиділа на Сибірі тому, що під час війни працювала в Німеччині, а одного розстріляли після війни (причина невідома). Чотири воювали на фронті, один загинув, а один попав у полон.

Ці матеріяли не вистачають, щоб ми могли представити докладну картину жахливого стану на Україні під час колективізації і голоду. Перед нами тільки одна родина, один приклад, але й тут розвивається жахлива трагедія людських терпінь.

Парафія Пресв. Родини у Вашінгтоні вітала Митрополита Стефана

Митрополит Стефан (другий зліва) у цвинтарному бюрі з о. С. Шавлем, Стефанією Карлінчак, о. Й. Денищуком і Г. Андреадіс.

Неділя 9-го травня ц.р. залишиться довго в пам'яті парафії Пресвятої Родини у Вашінгтоні, Д.К. У цей день відбулось потрійне свято: візитація Митрополита Стефана Сулика, спільне парафіяльне Свячене та День Матері.

Владика приїхав до нас у суботу, 8-го травня, по полудні, перевірив та підписав парафіяльні книги, а відтак з о. парохом Стефаном Шавлем, ЧНІ, та співпарохом о. Йосифом Денищуком, ЧНІ, відвідав Сідар Гилл Український Цвинтар Пам'ятник при Пенсилванія вулиці, чотири милі на схід від державних будинків ЗСА.

У неділю в гарний соняшний день. в годині 10:45 ранку, вирушила процесія від Семінарії св. Йосафата до парафіяльного соборового Центру крайового собору Пресв. Родини. В процесії взяли участь Митрополит Стефан Сулик, о. монсеньйор Володимир Паска, ректор семінарії, о. Йосиф Киснер з Парми, Огайо, о. диякон Стефан Сорока, Іван Сеніор, та семінаристи: Іван Кащак і Павло Віргун, парафіяльний хор під проводом проф. Миколи Кормелюка, вівтарні дружиники парафії Пресвятої родини та українські пластуни Вашінгтону, які привітали Владику. О. Й. Денищук, ЧНІ, був господарем свята.

При вході до парафіяльного Соборового Центру привітав Митрополита о. парох Шавель. Дівчатка — Леонора Сербин і Маврін Карасінська, вручили Владиці квіти, Юліян Тимм і Михайло Балл привітали Владику за стародавнім звичаєм — хлібом і сіллю, а о. парох передав йому ключі від церкви. Великий напис, споруджений Софійкою Наконечною та її батьками в синьо-жовтих кольорах — „Вітай, Владико!" висловлював увесь настрій того свята.

На Архиєрейську Службу Божу зібралось біля 400 осіб. При вході український відділ Лицарів Колюмба св. Йосафата цього ж дня вшановував кожну матір, вручаючи їм рожеві гвоздики. По Євангелії о. Денищук заповів порядок дня, а о. парох привітав і представив нового Митрополита, який в українській і англійській мовах говорив про духовну віднову і священичі покликання. Під час Служби Божої гарно співав парафіяльний хор. Майже всі парафіяни і гості приступили до Св. Причастя.

По Службі Божій перед парафіяльним центром зроблено історичну знімку всіх парафіян. На бенкеті, що відбувся в авдиторії, був гарний святочний настрій. Андрея Кіс зайнялась удекоруванням залі та головного стола, Стефанія Дячок подбала про обслугу, Анна Л.Тимм була відповідальна за приготування поживи на спільне Свячене, а Марія Дубик подбала, щоб квитки на бенкет вже були замовлені заздалегідь. Під час бенкету господар д-р Мирослав Сербин представив гостей за головним столом, промовців, о. пароха і о. сотрудника, які говорили в імені парафії, та Митрополита Сулика, який сказав кілька слів про День Матері і про набожність до Пречистої Діви Марії. Відтак всім матерям віддано честь, вшанувавши три особи — 89-річну Євгенію Шарко, найстаршу матір, Стефанію Карлінчак, яка виховала найбільше дітей, бо восьмеро та Ірину Вітковицьку, яка дочекалась найбільше внуків — 14. Зворушені присутні відспівали „Многая Літа", коли Митрополит вручив їм дарунки — ікони Матері Божої. В імені всіх матерів Є.Шарко склала подяку.

Цей незвичайний день завершився концертом. Парафіяльний хор під управою професора Кормелюка відспівав три пісні: Молитву з опери „Запорожець за Дунаєм" — „Владико неба і землі" (солістка д-р Христина Кузьмович, при фортепіяні Олександер Андреадіс), „Думу про Почаївську Божу Матір" (солісти — д-р Стефан Курилас і Михайло Забич) та „Засяло сонце золоте". Вкінці відома оперова співачка Галина Андреадіс, тепер членка парафії Пресвятої Родини у Вашінгтоні, при фортепіяновому акомпаньяменті свого сина Олександра, відспівала — „Любіть Україну" та „Загинув друг мій безвинно" з опери „Богдан Хмельницький".

о. Й.Д.

Вечір Українського Музею в Ню Гейвені

Стоять (справа) д-р Софія Сивак, д-р Б. Цимбалістий і Христина Мельник, голова 108-го Відділу.

З метою поінформувати українську громади Ню Гейвену, Конн., про діяльність Українського Музею в Ню Йорку та придбати фонди для його розбудови 66-ий і 108-й відділи Союзу Українок Америки влаштували в Ню Гейвені, Конн., 3-го квітня ц.р., Вечір, присвячений Українському Музеєві. Приємно пригадати, що обидва відділи постійно підтримують Музей, вплачуючи щороку свою вкладку в сумі сто долярів. 108-ий Відділ, хоча не чисельний членством, був одним із перших меценатів Українського Музею, вплативши 1,000 на потреби Музею.

Вечором проводила головна ініціяторка і органі заторка імпрези Христя Добчанська-Мельник, голова 108-го Відділу. У вступному слові українською і англійською мовами вона підкреслила заслуги у зберіганні зразків народного мистецтва вже від двадцятих років, в заснуванні Українського Музею та постійні моральні і матеріяльні підтримки.

На програмі вечора був виступ молодої талановитої солістки Віри Черни, яка закінчила свої студії у Вестерн Коннектикат коледжі і продовжує свої музичні студії в Ню Йорку. Вона проспівала чотири пісні українською, англійською і німецькою мовами. Її приємний голос і інтерпретація пісень була захоплююча і чисельна публіка винагородила її щирими оплесками.

Марійка Шуст, директор Музею, з'ясувала історію п'ятилітньої діяльности Музею, висвітлюючи прозірки з курсів, виставок та подаючи відповідні коментарі.

Вкінці голова Музею д-р Богдан Цимбалістий у півгодинній доповіді з'ясував унікальну ролю, яку відіграли наші етнографічні музеї і фолкльор у відродженні української нації, як також теперішню ролю Музею у Ню Йорку, дотепе рішні його успіхи та його майбутні пляни. Для ілюстрації він наводив коментарі різних груп відвідувачів про виставки.

Після програми присутні мали нагоду зустрінутися і при смачному буфеті, що його приготовили членки відділів, ще довго гуторили про працю Музею.

Вечір був успішний також і для Українського Музею. До попередніх членів Музею нашої громади — С. Адріянович, д-р Осипа Данка, Надії Микитей і Марти Рудик, долучилися нові члени: Марія і Богдан Антонишини, Віра і Ігор Бальницькі, Василь Ґіна, Василь Сивак, Лідія Фіцалович, Христя і Мирон Мельники.

На Фонд нового будинку для Музею зложили д-р Софія Сивак 500 дол., д-р Осип Данко, Лідія і Володимир Фіцаловичі і Марія Пласконос по 100 дол., Ірена і Рома Лавровичі, Христя і Мирон Мельники — по 50 дол., Андрій Данило, Люба Данило і Юрій Цибрівський по 25 дол., Роман Олещук і Віра Черни по 10 дол.

Крім цього з виступів зібрано 300 дол.; обидва відділи цю суму передали на придбання нового будинку. Разом цей вечір приніс суму 1,480. дол.

До комітету, що зайнявся підготовкою цієї імпрези, входили — Ірена Талюк і Олександра Кизик від 66-го Відділу СУА і з 108-го Відділу Дизя Брочинська, Марія Собко, Дарія Посполита і Віра Вальницька.

Присутній

ВІДЗНАЧЕННЯ ТПН БІЛЯ СТАТУЇ СВОБОДИ

Ню Йорк, Н. Й. — В неділю, 25-го липня, тут біля Статуї Свободи відбудеться традиційне відзначення Тижня Поневолених Націй, що його влаштовує організація Американці за звільнення поневолених націй. Очолює цю організацію д-р Валентина Калиник.

Початок програми запляннований на год. 1:30 по полудні і в ній візьмуть участь визначні представники поневолених народів.

Загальні збори УАТ в Ст. Пітерсбурзі

У травні ц.р. відбулися річні Загальні збори Українсько-Американського Товариства в Ст. Пітерсбурзі, Флорида, в залі української католицької церкви св. Богоявлення Господнього (при 434- 90 авеню, північ).

Збори відкрив голова Димитро Сулима. Відтак він прочитав порядок нарад, який принято з малою поправкою. Присутніх на зборах було біля 50-ти осіб; товариство нараховує біля сто членів. На внесок Івана Когута була вибрана президія в складі—Стефан Лавровський—голова, та Ольга Фріт—секретарка.

Голова зборів попросив присутніх вшанувати хвилиною мовчанки членів, які померли в цьому році. Протокол минулорічних загальних зборів прочитала Осипа Михайленко, і його принято з малими поправками.

Звітування почав заступник голови Михайло Копинець, другим звітодавцем був секретар Богдан Головід в українській мові; в англійській мові—Анна Дячик. Фінансовий звіт передав Микола Хлиста. Звітував також делеґат до СПІППС; накінець обширний звіт подав голова Д.Сулима.

Була пророблена велика праця у звітному році: влаштовано Свято Державности Шевченківську академію, Свято Героїв, 40-річчя відновлення української державности з величавим бенкетом-концертом, Академію І-го листопада, як також виступи на Міжнародному фестивалі, в якому наше товариство уже восьмий рік бере активну участь, маючи свій станок і кухню, виставки та керамики.

Він підкреслив, що виставкою займалися Слава Чіх та Елса Панчук. Українці в цьогорічному фестивалі дістали перше місце. Нагороду в імені товариства перебрав делегат СПІППС Юліян Іваськевич. Не можна пропустити нашого славного бандуриста Володимира Юркевича та хор „Україна", які виступали на протязі двох днів. Був також виступ на стейтовому фестивалі, в якому дістав першу грошову нагороду. Голова подякував інж. Богданові Бемкові, диригентові хору „Україна", який безкорисно дає багато часу для хору, та танцювальній групі, а також усім, що цілий рік допомагали в праці.

Товариство перевело збірку під час Листопадової академії, і всю суму—91.50 дол. переслано до Суспільної опіки українських комбатантів. Переведено також збірку на переслідуваних в Україні, яка дала суму 395 дол. Збірка на поміч українцям з Польщі принесла 292 дол., які переслано до ЗУАДК-у.

Після звітів розгорнулась довша дискусія. Після дискусії над звітами голова контрольної комісії дав внесок на уділення абсолюторії уступаючій управі, що члени приняли і дали управі признання через аклямацію. На пропозицію голови номінаційної комісії Івана Когута Збори вибрали нову управу УАТ на рік 1982-83 в такому складі: Богдан Бемко—голова, Михайло Копинець, заступник голови, Володимир Мазуркевич—секретар україномовний, секретаря в англійської мови дано до адоптації; Юліян Іваськевич—касир; Ольга Фріт, Василь Чепак, Василь Хадай—вільні члени; Роман Цегельський, Євгенія Козар, Микола Хлиста—контрольна комісія; Мирон Сеник, Осипа Михайленко, Іван Когут—делеґати до СПІППС. Микола Хлиста подав внесок, щоб товариство передало дар в сумі 500 дол. на викінчення будови церкви в Люрді. Цей внесок як пропозицію прийнято та передано новій управі для розглянення. На закінчення зборів заступник голови М. Копинець в імені неприсутнього голови подякував за довір'я, закликав усіх до співпраці в нашій громаді та вказав, що в товаристві є місце для охочих працювати.

Відспіванням „Ще не вмерла Україна" закінчено збори.

Юліян Іваськевич

Відбулася...

(Закінчення зі стор. 1)

бібліографії з питань української літератури і Д. Штогрин з Урбани про розвиткові тенденції в галузі бібліографії української літератури поза межами України. В обговоренні на цій сесії стану українознавчих бібліотечних колекцій у Канаді і в З'єднаних Стейтах брали участь: Іван Мухин з Манітобського університету, А. Турчин, Е. Касинець, Д. Штогрин, Яр. Славутич з Альбертського університету та інші.

Четвертою сесією з доповідями про українську еміграційну літературу керувала Рома Франко. Доповідачі цієї сесії: Юлія Войчишин з Оттави змалювала головні риси світогляду Євгена Маланюка на основі його поетичних творів та есеїв. Оксана Роздольська з Іллинойського університету в Чикаго розглянула питання світовідчування в поезії Василя Барки і Емми Андієвської. Данило Струк з Торонтонського університету проаналізував найновіший прозовий твір Емми Андієвської „Роман про Людське Призначення", а Богдан Чопик з університету Юта доповідав про епітет в поезії Яра Славутича.

П'ята сесія, що нею керував О. Павлів, присвячена була питанням критики й історії української літератури. Зенон Крук з університету Толідо з'ясував критичні голоси за і проти концепції боротьби стилів в „Історії Української Літератури" Дмитра Чижевського. Богдан Роменанчук з Ніягарського університету змалював широке тло розвиткових тенденцій української літератури в Галичині і на еміґрації між двома світовими війнами. Марко Антонович з Монтреалю прочитав доповідь про те, як чеська література відбилася в українському „Студентському Віснику", а Д. Штогрин зосередив свою увагу на причинах, які привели до літературної дискусії в Україні в другій половині 1920-их років.

Шостою сесією керувала Олена Сацюк з Між-Американського університету в Пуерто-Ріко. Першу доповідь на цій сесії, що її прислав Олег Романишин з Торонто про еспано-українські літературні і культурні взаємини, прочитав Богдан Сацюк з університету в Пуерто-Ріко. У черговій доповіді Л. Онишкевич змалювала досить невідрадний стан сучасної української драми, як в Україні, так і в країнах українського поселення. Мирослав Шкандрій із Калґарського університету мав доповідь про напрямки в українській літературі і літературній критиці продовж 1960-их років, а Володимир Смирнів із МекМастерського університету у Гамилтоні схарактеризував нові тенденції в сучасній українській науковій фантастиці.

Сьомою сесією проводив Р.Карп'як з Вотерлю. Майже всі доповіді цієї сесії стосувалися питань української літератури 1920-их років. Марія Овчаренко із Східньо-Іллинойського університету зосередила свою увагу на питанні маріологічних мотивів у деяких творах Тичини („Скорбна Мати" і „Мадонно моя") та у деяких творах М. Хвильового, зокрема там, де виступає його мати. Вірджінія Беннет з Каліфорнійського університету в Дейвис розповіла про свої наукові пошуки пов'язані із мандрівним сюжетом про двостатевих героїв і з'ясувала, як ця тема відбилася в новелі М. Хвильового „Легенеда". Б. Рубчак насвітлив проблему конфлікту естетики і політики в новелях М. Хвильового, а Ірина Горайська з Іллинойського університету в Чикаґо розглянула питання трансцендентности часу у творах: „Арабески" М. Хвильового, і „Вертеп" А. Любченка. І врешті, Максим Тарнавський із Гарвардського університету насвітлив п'ять різних підходів, що їх досі стосували дослідники в оцінці чи в трактуванні повісті В.Підмогильного „Місто".

Останні дві сесії Конференції були присвячені сучасним українським поетам і письменникам в Україні, зокрема творчості борців за права українського народу. На восьмій сесій, що нею керував В. Смирнів, О. Сацюк проаналізувала багатопляновість розповідного стилю і поетичної мови Олеся Бердника у його прозових і віршових творах. Яр Славутич зосередив свою увагу на питаннях образности поетичної мови Василя Стуса та на самобутності вислову того мужнього поета. Ярослав Розумний з Манітобського університету з'ясував процес переходу молодого київського поета, Леоніда Кисельова з російської на українську мову у його поетичній творчості. Оксана Соловій з Міннеаполісу порівняла тексти поезій Ліни Костенко з різних видань за минулих 16 років і прийшла до висновку, що ці тексти дуже покалічені, а пісня поетки — недоспівана.

На останній дев'ятій сесії, що нею вів Я. Розумний, О. Павлів прочитав прислану з Єрусалиму доповідь Якова Сусленського, в якій він у формі спогаду про свого друга Євгена Сверстюка, з'ясував у яких важких і невідрадних обставинах тюремного життя родилася поезія Сверстюка, який перед арештом і тюрмою відомий був лише, як критик і літературознавець.

На цій же дев'ятій і останній сесії відбулося групове обговорення сучасного стану українознавчих студій і дослідів українскьої літератури у вищих навчальних установах Америки, Канади й Австралії. Участь в обговоренні брали, і з'ясовували становище на цьому полі в окремих університетах і коледжах такі професори: Р.Франко із Саскачеванського університету, Володимир Мотика з університету Ню Кесл в Австралії, Б. Рубчак, Д.Струк, М. Тарнавський, Я. Розумний, Яр Славутич та інші. Обмін думками і досвідом щодо українознавчих курсів і програми дослідів у галузі української літератури напевне стане в пригоді багатьом учасникам того багатостороннього обговорення.

У рамках Конференції відбувся святковий обід, в якому взяло участь понад 100 осіб. На бенкеті промовляв проф. д-р Юрій Шевельов, Він закликав до професійного і науково-суворого підходу до дослідів української літератури і боронив структурально-формальну методу в аналізі творів і в дослідах літературних процесів.

Конференцію закрив проф. Б. Рубчак.

Варто на закінчення згадати, що власті Іллинойського університету, погодилися видати на власні кошти усі доповіді, що їх прочитали на цій Конференції, у формі наукового збірника-симпозіюму.

Мурко...

(Закінчення зі стор. 2)

тільки розпутаєш стараються вирватися з рук і втікають. А мій же коник — ні. Я розпутаю його,а він жде біля мене. Я поклепаю долонею по шиї, а він,розуміючи в чому діло, розширить передні ноги та зігне шию, а я малий карапуз гиц на нього!, він випростує голову, а я вже на хребті. Таких взірців не десятки, а сотні можна б було навести...

* * *

Останньо, вже на чужині, повідомлено мене з України, що Мурко згинув трагічно смертю хоробрих, але спас від смерти сестру і командира УПА Ватажченка. Як це сталося — докладніше не знаю, але що й не кажіть, то кінь найкращий друг людини. Це найшляхетніша і наймудріша тварина, інтеліґентна, із досі наукою не вияснено — глибокою, а то й незрозумілою інтуіцією...

ПОВІДОМЛЕННЯ
Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

якщо попередні рахунки

НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ

Окремих листів в тій справі не будеться відписувати.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО КУРМАН, член УНС Відд. 83-го ім. Івана Франка у Філядельфії, помер 29-го березня 1982 року на 72-му році життя. Нар. 1910 року в Чаглові пов. Рогатин, Зах. Україна. Членом УНС став в 1934 році. Залишив у смутку дружину Стеллу, дві доні Катерину і Стефанію; чотирьох синів, Евгена, Михайла, Ярослава і Теодора; брата Володимира, сестру Стеллу і одинадцять внуків. Похорон відбувся на цвинтарі „Овкленд" в Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Андрій Кушнір, секр.

МИХАЙЛО КІЧУЛА, член УНС Відд. 45-го Т-ва „Любов" у Філядельфії, Па., помер 1-го липня 1982 року на 53-му році життя. Нар. в Липівці, Україна 1929 р. Членом УНС став у 1970 році. Залишив у смутку дружину Анну, дочку Надію Марію; сина Михайла Адріяна; батьків Марію і Петра; братів Івана і Андрія і сестру Анну Смолій. Похорон відбувся 6-го липня 1982 року на цвинтарі Св. Марії на Факс Чейсі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Микола Пришляк, секр.

ЙОСИФ ДЕ ПАСКАЛЕ, член УНС Відд. 370-го в Ню Гейвені, Конн., помер 16-го червня 1982 року на 62-му році життя. Нар. 21-го січня 1920 року в Ню Лондоні, Конн. Членом УНС став у 1948 році. Залишив у смутку дружину Ольгу і п'ятеро дітей: Роберта, Петра, Тому, Йоанну і Мічелю. Похорон відбувся на цвинтарі св. Лаврентія у Вест Гейвені, Кт.

Вічна Йому Пам'ять!
Василь Гіна, секр.

МИХАЙЛО СПОДАР, член УНС Відд. 364-го ім. св. Василія в Клівленді, Огайо, помер 14-го червня 1982 року на 87-му році життя. Нар. 15-го липня 1894 року в Україні. Членом УНС став у 1922 році. Залишив у смутку трьох синів: Павла, Емілія і Едварда; шість внуків і одного правнука. Похорон відбувся 18-го червня 1982 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

СТЕНЛІ ГОДОР, член УНС Відд. 56-го ім. св. Івана Хрестителя у Вілінгу, В.Ва., помер 17-го червня 1982 року на 64-му році життя. Нар. у Вілінгу, В.Ва. Членом УНС став 1973 р. Залишив у смутку дві дочки. Похорон відбувся на цвинтарі „Кальварія" у Вілінгу, В.Ва.

Вічна Йому Пам'ять!
Петро Когут, секр.

ГЕНРІ ДЕМЧУК, член УНС Відд. 424-го Т-ва „Герої Крут" у Філядельфії, Па., помер 20-го червня 1982 року на 23-му році життя. Нар. 28-го серпня 1959 року. Членом УНС став 1964 року. Залишив у смутку батька Федора та брата Петра. Похорон відбувся 24-го червня 1982 року на цвинтарі „Овкленд" у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
В.Трипупенко, секр.

ІВАН ТХІР, член УНС Відд. 8-го Т-ва „Подільська Січ" в Йонкерсі, Н.Й., помер 8-го червня 1982 року на 78-му році життя. Нар. в 1905-му році в селі Улюч, Зах. Україна. Членом УНС став 1955 року. Залишив у смутку доньку Іванну з мужем Павлом і дві внучки Олю і Христю. Похорон відбувся 10-го червня 1982 року на цвинтарі „Мт. Говп" в Гайстінгу над Гадсоном, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Марія Кульчицька, секр.

МАРІЯ НАДОРОЖНА, член УНС Відд. 253-го ім. Івана Франка в Лудлові, Масс., померла 27-го червня 1982 року на 92-му році життя. Нар. 28-го серпня 1889 року в Бродах, Україна. Членом УНС стала 1940 року. Залишила в смутку дочок: Катерину Шило, Анну Шигалску, Теклю Іаннотті, Марію Ониско, Кітті Перрі і Олену Мур; брата Василя; 13 внуків і 13 правнуків. Похорон відбувся 30-го червня 1982 року на Ґрінвуд Семетері в Ковентрі, Р.І.

Вічна Їй Пам'ять!
Петро Гаврильців, секр.

ПАЗЯ СЕЙМАН, член УНС Відд. 24-го ім. св. Григорія в Ренкіні, Па., померла 13-го червня 1982 року на 86-му році життя. Нар. 25-го березня 1896 року в Польщі. Членом УНС стала в 1922 році. Залишила в смутку сина Михайла. Похорон відбувся на цвинтарі в Н. Браддок, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар.

ІВАН СУГА, член УНС Відд. 230-го ім. св. Івана Хрестителя в Янгставні, Огайо, помер 13-го червня 1982 року на 62-му році життя. Нар. 1920 року в Янгставні, Огайо. Членом УНС став у 1962 році. Залишив у смутку шість сестер і брата Юрія. Похорон відбувся 15-го червня 1982 року на цвинтарі „Кальварія" в Янгставні, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Петро Ліщак, секр.

МИКОЛА КІЦАК, член УНС Відд. 183-го ім. Івана Мазепи в Дітройті, Міч., помер 22-го червня 1982 року на 70-му році життя. Нар. 1911 року в Пітсбургу, Па. Членом УНС став в 1950 році. Залишив у смутку дружину Стеллу; сина Василя з родиною; сестри Марію і Ольгу та дальшу родину. Похорон відбувся 25-го червня 1982 року на цвинтарі „Ст. Гедвіг" в Дірборн Гайтс, Міч.

Вічна Йому Пам'ять!
Петро Залуга, секр.

ТЕОДОР ГОЛОВАТИЙ, член УНС Відд. 76-го ім. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.Дж., помер 21-го червня 1982 року на 76-му році життя. Нар. 1907 року в Кутисках, Україна. Членом УНС став у 1966 році. Залишив у смутку дітей: Марію, Тадея і Семена та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Юлія Демчук, секр.

РОЗШУКИ

РОЗШУКИ

Рідних братів: САВАРИНА, ЙОСИФА, ЛЕВА, ТИМОФІЯ та сестер: МАРІЮ, ЛЮДМИЛУ й АНГЕЛИНУ САВІЦЬКИХ, дітей Адама і Вікторії Савіцьких із с. Стадниця біля Вінниці, які під час другої світової війни працювали в Німеччині, пошукує їхній брат і син — ЕДВАРД САВІЦЬКИЙ з Австралії.

Хто, знав би щось про них, або й вони самі, прохають писати на адресу:

Mr. Edvard Savickyj,
50, East Street, Winshill,
Burton-on-Trent, Staffs
DE15 0BS, England.